



Bergen bystyre

Privat forslag fra Idun Bortne (V) om å utvide tilbudet om morsmålsundervisning i Bergen kommune

RAZA BYST-2352-201214942-7

Hva saken gjelder:

I henhold til reglement for bystyret, kap. 7, har medlemmer av bystyret rett til å fremme nye saker til bystyret som private forslag.

Private forslag må bare omhandle en sak og gjelde saker som hører inn under kommunens ansvarsområde. Private forslag kan ikke ha samme innhold som konkrete saker som ligger til behandling i et av bystyrets organer. Representantene kan heller ikke fremme forslag med samme innhold som konkrete saker som har vært behandlet i bystyrets organer i samme bystyreperiode.

Et privat forslag skal leveres Bystyrets kontor og må inneholde en skriftlig redegjørelse, samt forslag til vedtakspunkt.

Forretningsutvalget vedtok i sak 156-12 at vilkårene for behandling foreligger og oversendte forslaget byrådet. Det skal foreligge en vurdering av det private forslaget slik at bystyret kan behandle forslaget senest 6 måneder etter at det er fremmet.. Byrådet har nå levert en slik vurdering, og forslaget kan behandles innenfor fristen på 6 måneder. Byrådets vurdering følger saken som vedlegg i notats form.

Bystyrerepresentant Idun Bortne (V) har den 20. august 2012 fremmet følgende private forslag:

Utvidet tilbud om morsmålsopplæring i Bergenkommune

Bergensskolen er en flerkulturell skole, med mange elever som bruker et annet morsmål enn norsk. Flerspråklige elever har til sammen en betydelig kompetanse innen et stort mangfold av språk, men har liten mulighet til å utvikle denne kompetansen i dag.

Venstre ønsker å utvide tilbudet om morsmålsopplæring, som en anerkjennelse av elevenes språklige identitet og som en satsning på flerspråklig kompetanse som kan komme hele Bergen til gode. En effektiv språkopplæring kan gi Bergen et stort konkurransefortrinn i et globalt marked, og stiller høye krav til en fremsynt kommune som evner å ligge i forkant av utviklingen.

Dagens satsing på språk som arabisk og kinesisk var utenkelig for bare få år siden.

I dag tilbys morsmålsopplæringsdelen del av "særskilt språkopplæring" etter Opplæringslova § 2.8:

"Elevar i grunnskolen med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar."

Som det går frem av lovteksten, er morsmålsopplæring i dag ment som et tilbud for å støtte elevens språklæring slik at det blir lettere for eleven å lære seg norsk. Når eleven er god nok i norsk til å kunne

følge vanlig undervisning, bortfaller retten til (og i praksis tilbudet om) morsmålsopplæring. I Bergen kommune er det et uttrykt mål at ingen skal få morsmålsopplæring lenger enn det som er nødvendig for å oppfylle formålet i Opplæringslova § 2.8:

"Målet med den særskilte språkopplæringen er at eleven så fort som mulig blir god nok i norsk til å følge vanlig opplæring. Når eleven kan nok norsk, skal eleven ikke lenger få særskilt språkopplæring." (Kvalitetsmelding for grunnskolen i Bergen 2011)

Det er altså et mål å gi minst mulig morsmålsopplæring, og begrunnelsen for opplæringen er instrumentell: opplæringen skal hjelpe elevene til å lære norsk og kunne følge vanlig undervisning. Det er også spesifisert at alle som mottar morsmålsopplæring skal kartlegges for å hindre at noen får mer morsmålsundervisning enn de har krav på etter loven.

I 2011 vedtok Byrådsavdeling for barnehage og skole nye prioriteringer og nye rutiner for den særskilte språkopplæringen, som skal gjelde fra 1. august 2012. Her blir det sagt at midler til morsmålsopplæring skal tildeles lese- og skriveopplæring på småskoletrinnet. Etter dette skal midlene tildeles tospråklig fagopplæring.

Venstre mener den kompetansen minoritetsspråklige elever i bergensskolen besitter i sine forskjellige morsmål er en betydelig ressurs både for den enkelte eleven og for samfunnet for øvrig. Derfor mener vi at morsmålsopplæringen ikke bare burde ses på som et nødvendig lovpålagt rett for elevene med en instrumentell hensikt, men også som en måte å anerkjenne det kulturelle og språklige mangfoldet i bergensskolen, og som en mulighet til å utvikle flerspråklig kompetanse som er av stor betydning for en internasjonal by som Bergen.

Denne tankegangen er i tråd med skolebyrådets uttrykte mål om å gjøre bergensskolen «mer internasjonal» ved å satse på kommunikasjon på tvers av språklige og kulturelle grenser (Oppslag i BA 23.02.2012: «Vil at bergensskolen skal bli mer internasjonal»). Etter Venstres mening er ikke bare BRIC-landene, som byråden har fremhevet, men også landene hvor de største gruppene av minoritetsspråklige elever kommer fra viktige partnere for samarbeid og samhandling i årene fremover. God kompetanse i deres morsmål blir derfor viktig både for forvaltningen og for næringslivet.

På bakgrunn av dette mener Venstre at Bergen bør tilby morsmålsopplæring også utover det som i dag tilbys som særskilt språkopplæring. Dette bør være et tilbud på ettermiddagstid for elever på 5.-10. trinn (de som nå ikke får noe tilbud om morsmålsopplæring) innen de språkene som i dag har flest elever og flest lærere. Tilbudet bør lokaliseres til de ressursskolene hvor morsmålslærerne er ansatt.

De største minoritetsspråkene det gis morsmålsopplæring i per i dag er arabisk, polsk, somalisk, vietnamesisk, tamilsk, engelsk, spansk, litauisk og thai (alle over 60 elever, ref. språkkart for Bergens skoler mai 2012). Det er 114 lærere som underviser i morsmål eller tospråklig fagopplæring, fordelt på 28 ressursskoler (16 fra høsten 2013, om byrådets forslag om reduksjon blir gjennomført). Mange av lærerne har redusert stilling (ref. svar på muntlig spørsmål fra Hanne Kvilhaugsvik i Komité for oppvekst 12.03.2012). Det er ønskelig kommunens ansatte kan tilbys størst mulig stilling, og om man kan øke stillingsbrøken til en del av dagens morsmålslærere gir dette også rom for å utvide tilbudet om morsmålsopplæring uten mange nyansettelser.

Representanten fremmer derfor følgende:

Forslag til vedtak:

1. Byrådet bes legge frem sak om utvidet tilbud om morsmålsopplæring innen de største minoritetsspråkene i bergensskolen, som et tilbud på ettermiddagstid for elever på 5.-10. trinn.

2. Byrådet bes i denne sammenheng utrede hvor mange og hvilke språk det kan tilbys utvidet opplæring i, etterspørselen etter et slikt tilbud, ønskelig omfang av og innhold i tilbudet, samt kostnader ved å øke stillingsbrøk for dagens morsmåslærere og eventuelt ansette nye lærere.